

Algemene Directie Veiligheid en Preventie

Directie Lokale Integrale Veiligheid

Betreft: Analyse van de efficiëntie van de BIN's in Vlaanderen, uitgevoerd in 2015 door stagiaire communicatie Justine Bruyneel in opdracht van de Directie Lokale Integrale Veiligheid.

➤ **Context:**

De Buurtinformatienetwerken (BIN) ontstonden in België halverwege de jaren negentig naar analogie met de Britse 'neighbourhoodwatch'. Een Buurtinformatienetwerk is een samenwerkingsverband tussen burgers/handelaars, die onder leiding van een coördinator, gesteund worden door de politiediensten om op een snelle en doeltreffende manier, wederzijdse informatie uit te wisselen.

De eerste BIN's situeerden zich vooral in de West-Vlaamse grensstreek na de vele problemen met Franse bendes. In 1998 werden daar dan ook de eerste officiële BIN's opgericht. Begin april dit jaar waren er in ons land 717 buurtinformatienetwerken. Het overgrote deel daarvan bevindt zich in Vlaanderen, maar Wallonië is aan een flinke opmars bezig. Daar steeg het aantal vorig jaar van 36 naar 59 BIN's. Brussel blijft met 2 buurtinformatienetwerken wat achterop hinken.

Het BIN wordt volledig gedefinieerd in de omzendbrief van 2010:

“In het kader van een integraal en geïntegreerd veiligheidsbeleid worden onveiligheid, criminaliteit en overlast benaderd vanuit een zo breed mogelijke context en in samenwerking met de diverse betrokken partners. Het doel is een veilige en leefbare woonomgeving te realiseren. Veiligheid is een gedeelde verantwoordelijkheid waarin ook burgers een rol kunnen spelen. Burgers zijn een belangrijke partner in veiligheid. Een BIN vormt een voorbeeld van mogelijke samenwerking tussen de politiediensten en de burger binnen een bepaald grondgebied.”

Wat is nu concreet het **doel** van een BIN?

Een BIN heeft verschillende doelstellingen. Binnen een BIN streeft men naar een **informatie-uitwisseling**. Vaak worden de BIN's opgericht om het **veiligheidsgevoel** van de burgers en ondernemers te verhogen. Daarmee gepaard gaat het feit dat het de **sociale cohesie** van de

buurt versterkt. Verder heeft het ook een preventieve functie, namelijk de buurtbewoners en handelaars ervan bewust maken dat criminaliteits- en brandpreventie van groot belang zijn.

Hoe gaat een BIN te werk?

De burgers en/of handelaars worden **gesensibiliseerd** om bij verdachte gedragingen van personen, voertuigen of een verdachte situatie melding te maken via het gratis nummer 101. Voor politiehulp die niet al te dringend is kan men bij het telefoonnummer van de lokale politiezone terecht. De politie gaat na wat er aan de hand is en stuurt alle aangesloten inwoners/handelaars een bericht met een preventieve tip als het onderzoek dit toelaat. Deze berichten worden op een snelle manier doorgestuurd via een voicemail- of SMS-/mailsysteem. De hele buurt voert deze **preventieve tip** uit en ondertussen spoort de politie de dader op. De politie kan hierbij ook feedback geven aan de BIN-leden.

➤ **Doelstelling:**

Deze analyse heeft twee doelstellingen:

- Inzicht verwerven in de werking van een buurtinformatienetwerk (BIN) en de efficiëntie ervan.
- Nagaan hoe de communicatie tussen de betrokken actoren verloopt in de BIN.

Dit rapport heeft als doel een beeld te schetsen van de buurtinformatienetwerken, aangevuld met getuigenissen van mensen op het werkveld. De opzet van deze analyse is voornamelijk een huidige stand van zaken weergeven alsook nagaan hoe de doelstellingen van een buurtinformatienetwerk worden verwezenlijkt in de praktijk.

➤ **Methode:**

Dit rapport kwam tot stand door een uitgebreid literatuuronderzoek van de materie. Het onderzoek beperkt zich tot Vlaanderen aangezien de BIN-werking hier volledig tot uiting komt terwijl Wallonië alsook Brussel wat achterop hinkt. Er werd ook informatie verkregen op een ronde tafel die 10 april 2015 werd georganiseerd met coördinatoren en/of personen begaan met de buurtinformatienetwerken.

→ Volgende personen zaten mee rond de tafel om de efficiëntie van de buurtinformatienetwerken na te gaan:

- Aloïs Van Grieken (Limburg)
- Felix Devreese (Vlaams-Brabant)
- Melissa Beulens en Hannelore Bogaert (Oost-Vlaanderen)
- Benno Gekiere (Antwerpen)

→ Om de volgende vragen te beantwoorden:

1. In welke mate verbetert (de samenwerking binnen) het BIN het onveiligheidsgevoel bij de betrokken deelnemers?
 - a. Zijn er enquêtes/cijfers voorhanden om dit te staven?
2. Zijn er duidelijke en concrete verschillen merkbaar in wijken waar een BIN actief is en wijken waar geen BIN actief is?

3. Op welke manier leidt het BIN tot betere resultaten dan in niet-BIN-gebieden?
4. In welke mate draagt het BIN bij tot de oplossing van de lokale inbrakenproblematiek?
 - a. Voor welke specifieke problemen (overlast, inbraak,...) biedt een BIN de oplossing?
5. Is er een evolutie merkbaar (voor de start van de BIN, na de oprichting van de BIN) in de criminaliteitscijfers (indien deze voorhanden zijn)?
6. Zijn er redenen waarom er in een bepaalde wijk geen BIN wordt opgericht maar waar er wel sprake is van een inbrakenproblematiek?
7. Hoe verloopt de wederzijdse informatie-uitwisseling?
 - a. Van de burgers naar de politie toe
 - b. Van de politie naar de burgers toe
8. Welke types van communicatie worden tussen de politie en de BIN gehanteerd?
9. Worden sociale media gebruikt in een BIN?
10. Welke rol is er weggelegd voor de coördinator? Speelt deze een sleutelrol in het BIN-gebeuren?
11. Hoe frequent worden berichten gestuurd van de BIN's naar de politie?
12. Stijgt het meldingsgedrag in een BIN?

Tijdens de ronde tafel kon de provincie West-Vlaanderen niet vertegenwoordigd worden maar desalniettemin kreeg ik voldoende antwoorden via e-mail van Dirk Desmedt. Naast het literatuuronderzoek en het interactief gesprek maakte ik ook gebruik van eerder gedaan onderzoek, gedaan door zowel de Algemene Directie Veiligheid en Preventie als door stagiaires.

➤ **Resultaten:**

EFFICIËNTIE VAN EEN BUURTINFORMATIENETWERK

1. Het onveiligheidsgevoel

Onveiligheidsgevoelens zijn een belangrijke basis voor het opstarten van een buurtinformatienetwerk. Dit onveiligheidsgevoel kan verschillende gradaties kennen: van onrustgevoelens over onzekerheid tot slapeloosheid. Sommige mensen durven, uit schrik zat er zal ingebroken worden, zelfs hun huis niet meer uit. Het BIN wil het veiligheidsgevoel in de buurt verhogen.

In het algemeen werd vastgesteld dat burgers zich dankzij de oprichting van een buurtinformatienetwerk veiliger gaan voelen. Het veiligheidsgevoel gaat aanzienlijk stijgen.

Zo organiseerde men in de provincie Antwerpen in 2005 een bevraging onder zijn BIN-leden. Van de 900 formulieren zijn er 437 ingevuld teruggekomen dus uiteindelijk kan men zeggen dat dit een zeer geslaagde enquête was. Uit de enquête kwam naar voren dat ongeveer een 90% van de burgers de volgende vraag positief beantwoordde: "bent u van mening dat door de BIN-werking u zich veiliger voelt in uw woonomgeving?"

Deze enquête gaf een beeld van de provincie Antwerpen maar tijdens het gesprek waren alle provincies er van overtuigd dat het onveiligheidsgevoel aanzienlijk afneemt bij de BIN-leden.

De leden krijgen meer een gerust gevoel, er wordt onderling meer gecommuniceerd met elkaar en de leden beseffen dat het hen alleen maar helpt om een veiligere gemeente te krijgen.

Conclusie:

Moraal van het verhaal is dat het gevoel van veiligheid verhoogt omdat de burgers *samen* gaan werken en alles in het oog gaan houden. Ze doen het met en voor elkaar en dit komt het gevoel van veiligheid enkel maar ten goede. Algemeen kan ik dus besluiten dat het veiligheidsgevoel toeneemt dankzij de oprichting van een BIN.

2. Concrete verschillen in wijken waar een BIN actief is en wijken waar geen BIN actief is

Streeft een BIN werkelijk zijn doelstellingen na? Hierboven is er reeds één vervuld, namelijk het veiligheidsgevoel doen verhogen. Maar is een BIN duidelijk onderscheidbaar van wijken waar geen BIN actief is? Daalt het aantal inbraken? Stijgt het meldingsgedrag en hoe zit het met de sociale cohesie?

➤ De inbraakcijfers

Een voorbeeld aangehaald door de Politiezone Schelde-Leie:

“Bij BIN Diesten, daar was dat schering en inslag en voortdurend inbraken in een nieuwe woonwijk. Daar werd dan uiteindelijk een BIN opgestart en die is ondertussen al 10 jaar actief. In die 10 jaar dat de BIN actief is heeft de wijk misschien hooguit nog 4 inbraken gehad.”

In het algemeen bleek uit het gesprek dat de inbraakcijfers wel degelijk dalen in een wijk waar een BIN actief is. Ondanks het feit dat het daalt blijft het wel nog steeds, het valt niet uit te sluiten. Dit moet dan ook duidelijk gemaakt worden aan de leden. Het is niet omdat je in een BIN zit dat er geen inbraken meer gaan gebeuren, maar dankzij een BIN gaan verschillende dingen bespreekbaar worden.

Volgens de BIN Kluisbergen kan men in diverse zones een daling van de criminaliteit vaststellen. Dit dient echter geobjectiveerd te worden: de invloed op criminaliteitscijfers is immers in de eerste plaats het resultaat van een goed politiewerk en verschillende maatschappelijke factoren (bv. aanwezigheid van Oost-Europese bendes in de streek).

Of de inbraakcijfers al dan niet dalen in België, varieert van jaar tot jaar want in België hebben wij te kampen met het fenomeen van **de rondtrekkende dadergroepen**. Indien een bende actief is in een bepaalde wijk zal het cijfer voor dat jaar hoog liggen.

Wordt deze bende gevat dan zal dat cijfer uiteindelijk weer dalen. Zo'n zaken kunnen niet uitgesloten worden, of er nu een BIN actief is in die wijk of niet.

Benno Gekiere: *“Je moet de pech hebben dat er juist een rondtrekkende groep in uw gemeente of in uw zone neerstrijkt en dan heb je het zitten. Dat jaar zal het exponentieel stijgen. Maar de algemene tendens is dalend.”*

Conclusie:

Algemeen kan men aannemen dat men inbraken niet kan uitsluiten maar reeksen van inbraken kunnen wel vermeden worden.

➤ Meldingsgedrag

In een buurtinformatienetwerk worden de burgers alerter, wat als gevolg heeft dat automatisch ook het meldingsgedrag zal stijgen. Die drempel om naar de politie te stappen gaat beduidend verminderen. Waar men vroeger dacht “zou ik hiervoor wel de politie contacteren” is dit geëvolueerd naar “liever eens teveel bellen”. Indien de burger zich niet op zijn gemak voelt door iets verdacht is het de taak van de politie om daar een gevolg aan te geven.

Uit cijfermateriaal blijkt duidelijk dat de meldingsbereidheid stijgt door de BIN werking. Niet alleen het aantal meldingen stijgt, ook de inhoud van de meldingen is kwalitatief verhoogd. In de enquête bijvoorbeeld die in de provincie Antwerpen werd afgenomen werd de volgende vraag aangehaald: “Is de drempel tussen u en de politie lager geworden, neemt u als bin-lid sneller contact op met de politiediensten”. 308 van de 437 respondenten gaven een positief antwoord.

In de beginjaren van de buurtinformatienetwerken moest er wel meer geselecteerd worden in de meldingen. Burgers kregen namelijk sneller het gevoel dat iets verdacht was terwijl dit eigenlijk niet het geval was.

Hannelore Bogaert: *“In het begin hadden we dat veel. De mensen zagen daar iemand rondlopen, een Marokkaan of zo, ik zeg nu maar iets, en hadden dan de reactie “wat komt die hier doen”. Daar werd dus toch een tijd op ingespeeld om aan te tonen dat niet alles daarom verdacht is.”*

Een niet te verwaarlozen bemerking is dat het voornamelijk belangrijk is **hoe** men met die melding omgaat.

Aloïs Van Grieken: *“Het is niet aan ons om te oordelen over bepaalde feiten. Het is aan de politie om te oordelen. Doe de melding en het is aan de politie om te zien hoe ze daarmee zullen omgaan. Dan voel je u ook gewaardeerd als persoon die de melding gemaakt heeft. Dus hoe men daarmee omgaat is veel belangrijker dan het feit dat men het door gemeld heeft.”*

Conclusie:

Het meldingsgedrag kan misschien wel stijgen maar wat men niet mag vergeten is dat dit met pieken is. Zo ziet men tijdens de donkere wintermaanden alsook tijdens de zomervakantie de meldingen gestaag toenemen. Los van dit kan men concluderen dat de drempelvrees dankzij de oprichting van een BIN afneemt en burgers frequenter de politie contacteren bij verdachte situaties.

➤ Sociale cohesie

Dankzij een buurtinformatienetwerk staan de leden met elkaar in contact en gebeurt er een **informatie-uitwisseling**. Dat de sociale cohesie verhoogt is voornamelijk te danken aan de coördinatoren en hun stuurgroepen. De burgers willen samen voor een veiligere buurt zorgen en om dat te bewerkstelligen is een vlotte informatiedoorstroom nodig en dit wordt dankzij het BIN verwezenlijkt.

Niet enkel de burger zorgt voor die sociale cohesie, ook de politie draagt zijn steentje bij. De drempel om contact op te nemen met de politie verlaagt aanzienlijk in een

buurtinformatienetwerk. Vroeger werd de politie al te vaak beschouwd als een eiland op zich maar mede dankzij deze BIN's verdwijnt dit.

Een buurtinformatienetwerk geeft de aanzet om de **sociale cohesie** in de buurt te verstevigen. In die zin zorgt een BIN er niet enkel voor dat er **informele controle** ontstaat, maar ook een versterking van de **onderlinge solidariteit**. Sociale cohesie kan ervoor zorgen dat mensen zich veiliger gaan voelen in hun buurt. De criminaliteitsproblemen kunnen hierbij aanleiding geven tot het leggen van nieuwe contacten, gesprekken of wederzijdse afspraken (bv. brievenbus van de burens leegmaken bij afwezigheid, voor elkaar een oogje in het zeil houden, de planten water geven bij afwezigheid ...). Dit sociale luik van een buurtinformatienetwerk vormt een belangrijke voorwaarde voor het verdere succes en heeft reeds zijn nut bewezen.

Conclusie:

Er kan worden vastgesteld dat in een buurtinformatienetwerk de inbraakcijfers lager liggen, al moet hier wel de bemerking worden gemaakt dat dit eerder een buikgevoel is want concreet cijfermateriaal is er niet voorhanden. Daarnaast moet men ook rekening houden met het fenomeen van de rondtrekkende dadergroepen. Wat wel een vaststaand feit is, is dat het meldingsgedrag duidelijk stijgt en de sociale cohesie in de BIN-buurt wordt verstevigd.

3. Een BIN-win situatie? De soorten misdrijven

Dat een buurtinformatienetwerk bijdraagt tot de lokale inbrakenproblematiek werd reeds hierboven besproken. Maar voor welke misdrijven speelt een BIN nog een rol?

Een vaststaand gegeven is dat buurtinformatienetwerken veel problemen **bespreekbaar** maakt. Bij een buurtinformatienetwerk wordt veelal gedacht aan woninginbraken en dit is nogal eens de aanleiding om een BIN op te starten. Een BIN gaat weliswaar verder dan alleen maar een strijd aan te gaan tegen inbraken. Het is de bedoeling om in uw buurt een veiligere leefomgeving te creëren en daarom wordt de burger aangemoedigd om ook andere vormen van criminaliteit of overlast te melden. Onderstaande lijst geeft een beeld van waar een BIN een rol kan spelen:

- (Poging) inbraak (woning, winkel, ramkraak, school, auto,...)
- Gewelddelicten
- Vandalisme/beschadigingen (vb. beschadiging fietshek, fietsen, bushokje, uittrekken van palen, graffiti, vandalisme aan voertuig,...)
- Overlast (vb. geluidsoverlast 's nachts, racende voertuigen)
- Brand (vb. wanneer het dreigt over te slaan naar andere huizen, brand in bedrijf met chemische stoffen waardoor ramen en deuren gesloten moeten gehouden worden)
- Verdachte handelingen (vb. telefoon voor alarminstallatie waarvan bedrijf niet bestaat; iemand geeft zich uit voor bank die belt om bank code te vragen)
- Wisseltrucs/Valse munten
- Verdachte personen:
 - Iemand onbekend in tuin of huis burens zonder terwijl je burens afwezig zijn
 - Iemand onbekend die probeert in huis burens binnen te geraken
 - Iemand die constant om zich heen kijkt
 - Iemand zien binnen breken in huis dat al tijd onbewoond is
 - Horen brekend glas (kan wijzen op inbraak, vandalisme of diefstal)

- Een persoon die voorwerpen zoals tv's, radio's, stereoketens,... wegdraagt op ongebruikelijk uur of ongewone plaats.
- Een persoon of personen die trachten in een voertuig te geraken door middel van een kleepluik of een ander voorwerp en/of insignes, brandstof of onderdelen van een voertuig wegneemt
- Zakelijke transacties vanuit voertuig, hoofdzakelijk omgeving scholen, speelplein of parken, waarbij vaak jongeren betrokken zijn (kan wijzen op dealen illegale drugs, wapens verhandelen,...).
- Inbraak vaak op in het oog springende ogenblikken, dus ook op overdag.
- Onrustwekkende verdwijningen
- Verdachte voertuigen (vb. voertuig stuift weg wanneer iemand voorbij komt na er eerst hele tijd stil te staan, huis dat in gaten gehouden wordt door passagiers wagen, een verhuis- of bestelwagen zien staan wanneer buur afwezig is)
- Heterdaad verdachte handelingen na overleg dispatching en politie
- Dronken mensen op straat (die vb. aan het roepen zijn, bedreigingen aan het maken zijn, niet meer op hun benen kunnen staan)
- Illegale drugs dealen
- Verloren gelopen kinderen
- Verloren gelopen ouderen
- Zware verkeersongevallen (omleiding)
- Loslopende dieren
- Meermaals sluikstorten op dezelfde plaats
- Ontvluchtingen uit gevangenis; Gevlucht persoon bij auto-ongeval.
- Waarschuwingen: phishing, hoax mails, halskettingdieven, advies, informatie geven op manier waarop bepaalde feiten (vb. diefstallen) worden gepleegd.
- Specifiek naar BIN-Z: rondtrekkende bendes wisseltruc
- Heterdaad verdachte
- Oplichting
- Internetfraude
- Modus operandi dadergroepen
- Tafelschuimer
- Ontruimen huizen (bij chemisch gevaar, onvoorspelbaar extreem weer,...)

Zoals men kan zien, gaat dit dus veel verder dan enkel en alleen inbraken en verdachte personen/situaties.

(Deze lijst van misdrijven werd op de Directie Lokale Integratie Veiligheid opgesteld naar aanleiding van de stageopdracht van een stagiaire omtrent 15 jaar BIN's.)

4. De opstart van een buurtinformatienetwerk

➤ Waarom wel/niet?

De redenen waarom een buurtinformatienetwerk wordt opgestart, werden reeds hierboven uitgebreid besproken.

Algemeen kan worden gesteld dat voornamelijk **omgevingsgerelateerde criminaliteit** een grote motiveringsgrond is om over te gaan tot de opstart van een BIN. Daarnaast kunnen ook diverse persoonlijke redenen van zowel bewoners als handelaars worden aangehaald als

onderliggende motieven: preventie van criminaliteit, het afschrikken van potentiële daders, het bijstaan van de politie in de strijd tegen criminaliteit, een algemene bezorgdheid voor de buurt en het tegemoetkomen aan subjectieve onveiligheidsgevoelens.

Zijn er dan ook redenen waarom er in een bepaalde wijk geen BIN wordt opgericht, maar waar er wel sprake is van criminaliteitsfenomenen?

De grootste reden is **initiatief**. Bij de opstart van een BIN zijn er verschillende actoren nodig die het kunnen mogelijk maken. De Minister moedigt alle burgemeesters aan om in hun stad of gemeente het opstarten van een buurtinformatienetwerk in de verschillende wijken of stadsgedeeltes aan te sporen. De burgemeester, de burger, de lokale politie, de brandweer of een lokale vereniging of een beroepsvereniging kunnen de aanzet geven tot de opstart van een BIN. Zonder deze actoren is de opstart van een BIN niet mogelijk.

Naast initiatief is **samenwerking** ook een vereiste. Zelfs indien een BIN al jaren bestaat moet er steeds opnieuw nieuw leven in geblazen worden opdat het voortbestaan gegarandeerd blijft.

Een sleutelrol is ook weggelegd voor de **coördinator**. Er is geen buurtinformatienetwerk zonder een coördinator. Dit is dan ook een reden waarom er eventueel geen BIN kan opgestart worden: er zijn wel burgers die de samenwerking willen aangaan maar er is geen coördinator om alles in goede banen te leiden en dan blijft het helaas slechts bij een idee. Wat ook kan gebeuren is dat de huidige coördinator ermee stopt en men geen vervanging vindt. In zo'n geval zal de co-coördinator de taak van de coördinator dan op zich nemen in afwachting tot er een nieuwe coördinator wordt aangesteld.

Aloïs Van Grieken: "Het eindverhaal is de motivatie vanuit de overheid, de politie. Zij spelen hier een zeer belangrijke rol in. Er moet ook enthousiasme zijn vanuit de burger zelf."

Steun is hierbij ook een sleutelwoord dat we niet mogen vergeten. Een buurtinformatienetwerk dient gesteund te worden door zowel de bestuurlijke overheid als de politionele overheid.

Conclusie:

Initiatief, steun en samenwerking zijn de sleutelwoorden bij uitstek opdat een BIN kan opstarten. Indien deze niet aanwezig zijn is het quasi onmogelijk om een BIN op te starten. Daarnaast is de coördinator een onmisbare schakel in het hele verhaal want zonder een coördinator is er geen BIN.

COMMUNICATIE IN EEN BUURTINFORMATIENETWERK

1. De wederzijdse informatie-uitwisseling

Wederzijdse informatie-uitwisseling is uiterst belangrijk binnen een buurtinformatienetwerk. Om een BIN goed te organiseren wordt gebruik gemaakt van een uitgewerkt **communicatieplan**. Doeltreffend communiceren in het BIN is het resultaat van volgende aspecten:

- Een goede inhoud: waarover gaan we namelijk communiceren? Hoe zal een bericht vorm krijgen?
- Een doordachte organisatie: wat plannen we aan procedures, afspraken, beheer en opvolging van gegevens om de communicatie te kunnen maken?
- Een technische ondersteuning: welke middelen hebben we nodig om deze informatie uit te wisselen?

Hoe dan ook blijft de communicatie binnen een buurtinformatienetwerk een heikel punt. Hieronder zal ik er dieper op ingaan hoe de communicatie verloopt van burger naar politie en in de omgekeerde richting.

➤ Van burger naar politie:

Een goede communicatie vanwege de burgers kan bijdragen tot verschillende zaken. Zo zal er een tijdige en efficiënte detectie van dreigingen of onveilige situaties worden waargemaakt. Daarnaast zorgt een goede communicatie voor een efficiënt optreden van de politie. Tenslotte zal het zorgen voor een uiterst adequate preventie.

Een buurtinformatienetwerk stimuleert daarom burgers om ongewone feiten, gedragingen, personen,... onmiddellijk door te melden aan de politie, die de taak heeft om hier een gevolg aan te geven. In dit hele verhaal is de lokale politie het permanente aanspreekpunt. De bewoners zijn door hun kennis van de buurt en hun betrokkenheid goed geplaatst om vaststellingen te melden aan de politie. Deze laatste zal de melding beoordelen en eventueel de nodige bijkomende stappen ondernemen. Indien alles goed verloopt krijgt de melder nadien feedback (indien het onderzoek dat toelaat).

Aan die feedback, zo bleek uit het gesprek met de coördinatoren en de politie, moet nog gewerkt worden. De nood aan feedback is groot aangezien de burger iets doet vóór de politie en indien de melder geen feedback krijgt zal zijn motivatie in de toekomst misschien afnemen om nogmaals een melding te doen.

Benno Gekiere: *“Onze politiediensten zijn uiteraard heel dankbaar voor elke tip die ze vanuit de burgers binnenkrijgen want dat is toch een deel ons bestaansleven.”*

De lokale politie informeert ook het BIN over de manieren en de momenten waarop de politie het best verwittigd wordt, eveneens de soorten informatie die nuttig kunnen zijn voor de politie. Goed meldingsgedrag is belangrijk, zowel op preventief als op repressief vlak.

Hannelore Bogaert haalde tijdens het gesprek aan dat de helft van de gevatte daders eigenlijk op basis van de meldingen van de burgers zijn. Die burgersmeldingen zijn dan ook een gegeven die meer in het licht dienen geplaatst te worden. Indien er een dader gevat wordt dient feedback te worden gegeven opdat de burgers vaststellen “ok, dit is er met onze melding

gebeurd en dat is er het resultaat van". Dit zal het meldingsgedrag en de motivatie van de burger om meldingen te doen alleen maar ten goede komen. Het positieve dient nog meer in het voetlicht geplaatst te worden, ook persoonlijk naar de burger toe en dat is iets wat nog onvoldoende gebeurd in de BIN's.

De contacten met de wijkinspecteurs zijn tevens een belangrijk medium. Op die manier ontstaat een spontane en goede informatiestroom zodat de politie goed weet wat er leeft binnen de wijk.

Aloïs Van Grieken: *"Heel belangrijk is ook tussendoor veel contact met uw wijkagent omdat die het dichtst bij de mensen staat. Na zoveel jaren stelt ge vast dat het eigenlijk iemand is die naast u staat."*

De coördinator kan in deze communicatie eerder een tussenrol vervullen, ook al is dit eigenlijk bij uitzondering. Dit komt bijvoorbeeld voor wanneer de drempel om de politie te contacteren nog te hoog is of wanneer de persoon die de melding maakt zijn anonimiteit wil verzekeren.

Om de effectiviteit tenslotte van een BIN te verzekeren is het van cruciaal belang dat de politie een goede melding ontvangt van de burger. Zo wordt er echt op aangedrongen dat de burger de politie steeds kan contacteren, zelfs wanneer de burger het feit niet belangrijk genoeg acht. 'Liever een aantal oproepen voor hetzelfde feit dan geen enkele' is iets wat de politie wil meegeven aan de burger.

➤ Van politie naar burger

Fundamenteel is ook de informatieoverdracht van de politiediensten naar de burgers. De politie stelt berichten ter beschikking van het BIN en zal relevante informatie op een gestructureerde wijze doorgeven aan de burgers. Dit zijn berichten die vragen om preventief gedrag en waakzaamheid. Enkel op die manier kunnen zij hun bijdrage leveren tot een veiligere buurt.

Wanneer wordt er nu een bericht verzonden door de politie naar de burgers?

- Indien de mogelijkheid tot een bedreiging bestaat
- Als men kan spreken van een fenomeen met voorspelbare handelingen
- Indien er preventief kan worden opgetreden door de burger
- Indien informatie kan verzameld worden

Men moet wel opletten dat de politie niet teveel doet en de communicatie richting de burgers op een goede manier aanpakt. Onderstaande getuigenis verduidelijkt dit:

Hannelore Bogaert: *"We kregen klachten van mensen" Er staat hier iemand aan mijn deur om te vragen voor die BIN en ik moet dat niet weten". Je moet de mensen niet lastig vallen als er net is ingebroken bij hen. We hebben daar dan concrete afspraken rond gemaakt van wat er wanneer zal doorgegeven worden en om de drie maanden maak ik een evaluatie van de cijfers en dat gaat naar de hoofdcoördinatoren en zij moeten dan kiezen "ik stuur dat of dat stuk door".*

Daarnaast moet men ook steeds rekening houden met het beroepsgeheim/het geheim van het onderzoek en om die reden is het mogelijk dat de politie in bepaalde onderzoeken geen bericht verstuurt naar de burgers.

De politie moet ook steeds nagaan wat het nut is van een melding en dit kan zij doen door een model op te maken die dat bepaalt. Het is noodzakelijk om hierbij rekening te houden met de inhoud van de feiten, het slachtofferschap, het tijdstip van de melding,...

De communicatie van politie naar burger kan op twee manieren gebeuren:

1. Communicatie op 1 niveau – van de politie rechtstreeks naar alle BIN-leden
De politie verwerkt de informatie die ze verkregen hebben van de BIN-leden en maakt vervolgens, indien vereist, een BIN-bericht op. Dit bericht wordt vervolgens naar alle leden van het BIN verstuurd alsook naar de coördinator.
2. Communicatie op 2 niveaus:
 - i. Van politie naar BIN-coördinator
 - ii. Van BIN-coördinator naar BIN-leden

Zoals hierboven reeds gezegd verwerkt de politie de informatie die zij verkrijgen van de BIN-leden en maken zij vervolgens – indien nuttig- een BIN-bericht op. Dit bericht wordt dan ter beschikking gesteld van de coördinator en het is op zijn beurt zijn taak om het bericht te verspreiden naar zijn netwerk.

Dirk Desmedt: “ *De oproepen gebeuren via een ingesproken bericht die de politie verstuurt naar mij (dag of nacht) en ik beslis dan of ik die doorstuur naar onze leden of niet. Bijvoorbeeld een oproep 's nachts om 2 uur over een inbraak die gebeurd is tussen 15u e, 1u 's nachts, stuur ik niet door. Je moet de mensen niet onnodig uit hun bed bellen voor iets dat misschien al uren geleden gebeurd is.*”

De burger ontvangt deze informatie en het gevolg hiervan is dat hij waakzamer en opmerkzamer zal zijn. Daarnaast zal de burger preventieve tips toepassen en anderen laten meedelen, of bij risicomomenten zijn eigendom bewoond maken (bv. licht opzetten).

Aloïs Van Grieken: “*BIN is een sociaal gegeven en ik heb vroeger altijd de politie laten komen als ik op vakantie ging en het eerste wat ik gedaan heb is daarvan afstappen om de politie te laten komen. Pas op, ze doen dat perfect, geen enkel probleem mee. Maar het eerste wat ik nu doe als ik op vakantie ben is links, rechts “hey man hier is de sleutel en doe wat ge wilt”, bij wijze van spreken. Kom de kippen voeren, geef de planten water, haal er de krant uit en gaat uw gang. Kom zoveel mogelijk in mijn hof.*”

Hieronder een voorbeeld wat de politiezone zoal aan communicatie richting de burger kan doen:

- Maandelijks vergadering met de hoofdcoördinatoren
- Om de drie maanden een BIN-boekje uitbrengen met evaluatie per kwartaal
- Wekelijks een overzicht van de inbraken in de zone
- Indien de BIN werd opgestart hen feedback bezorgen betreffende de oproep
- 1 keer per jaar naar de gemeenten gaan en een uiteenzetting geven over preventie
- Aanwezigheid op verschillende evenementen met BIN info – info DPA - ...
- 1 keer per jaar een grote algemene BIN-vergadering voor de politiezone
- Alle vormen van 'nieuwe criminaliteit' ter kennis brengen met preventietips vb. cybercrime,...

- Bij zicht op voertuig, personen een mail sturen met vraag indien men deze opmerkt om onmiddellijk 101 te contacteren
- Uitwerking van allerlei preventie brochures aanleunend bij de fenomenen in de politiezone vb. flyer inbraken, flyer valse agenten,...
- Bijstaan uitwerken nieuwe BIN's – doel volledig bedekken PZ (Bron: Politiezone Schelde-Leie)

2. Types van communicatie

De vormen van communicatie die binnen de BIN gehanteerd worden verschillen van provincie tot provincie.

Velen maken echter gebruik van **SMS** en **telefoon** voor de dringende berichtgeving en e-mail voor de minder dringende berichtgeving. Niet-dringende en algemene informatie kan ook steeds verspreid worden via publieke kanalen als infobladen, pers, websites, folders,... Niet-dringende maar meer gerichte informatie kan via de organisatie van de lokale BIN's gebeuren: bijeenkomst, flash-bericht en mailing via het web. Dringende en gerichte informatie vraagt een technische ondersteuning. Sms en telefoon zijn hier de geschikte middelen.

Naast de BIN-sms en de BIN-mail maken een aantal BIN's nog steeds gebruik van een voicemailstelsel, maar dit gebeurt niet langer via het oude Binfoonsysteem. De "**Binfoon**" was een communicatiesysteem tussen politie en de burger. De berichtgeving gebeurde telefonisch en was gebaseerd op voicemail. Gebruikers vormden een vast nummer en spraken daarop een boodschap in die vervolgens automatisch naar alle vooraf geprogrammeerde telefoonnummers werd doorgestuurd. De telefoonnummers van de BIN-leden werden vooraf in het systeem geprogrammeerd en de verdeling van de berichten naar de BIN-leden gebeurde automatisch.

Hoe zit het dan met de **sociale media**? Uiteindelijk zijn die de dag van vandaag niet weg te denken. Wat ik kan vaststellen, o.a. uit het gesprek, is dat dit nog heel schoorvoetend is. Het zijn voornamelijk de jonge mensen die in een BIN bijvoorbeeld een Facebookprofiel aanmaken maar het ouder publiek doet dit dan weer niet. Vaak wordt er zelfs geen gebruik gemaakt van Facebook om geen misbruik te maken van de privacy. Het platform sociale media leent zich ook niet echt voor de politieke berichten. Sociale media is wel interessant voor vergaderingen vast te leggen want sociale media zorgt voor een snelle informatieoverdracht. De BIN-flash, het krantje van de BIN, de informatie van de politie,... kan men op de sociale media zetten en verspreiden.

Via het Kenniscentrum wordt er momenteel ook gewerkt aan een **website**.

Benno Gekiere: "www.buurtinfo.net dus die is er nu, die is in volle ontwikkeling in die zin, er zijn 12 BIN's die daar proef op draaien. Binnenkort heb ik daar een evaluatievergadering over met die coördinatoren die daar allemaal aan meewerken. Er zullen wel nog een deel kinderfoutjes uit gehaald moeten worden. Maar dan hoop ik toch 1 juni dat nationaal te kunnen verspreiden. Dus dat gaat ook een communicatieplateau worden richting buurtinformatienetwerken."

Conclusie:

De soorten communicatiesystemen die gehanteerd worden verschilt van BIN tot BIN. Het kan gaan om een systeem dat bijvoorbeeld werkt via sms, telefoon en/of e-mail. Het staat elk

buurtinformatienetwerk vrij te kiezen voor het systeem dat het best aan zijn noden en behoeften beantwoordt.

Digitale technologieën bieden het voordeel dat ze toelaten op een snelle en efficiënte manier te communiceren. Een elektronische nieuwsbrief stimuleert de leden en houdt het BIN levendig.

ALGEMENE CONCLUSIE

Ik ben dit rapport gestart met de uiteenzetting van de doelstellingen van de buurtinformatienetwerken. Nog even opfrissen:

Een BIN heeft verschillende doelstellingen. Binnen een BIN streeft men naar een **informatie-uitwisseling**. Vaak worden de BIN's opgericht om het **veiligheidsgevoel** van de burgers en ondernemers te verhogen. Daarmee gepaard gaat het feit dat het de **sociale cohesie** van de buurt versterkt. Verder heeft het ook een preventieve functie, namelijk de buurtbewoners en handelaars ervan bewust maken dat criminaliteits- en brandpreventie van groot belang zijn.

In welke mate halen de huidige buurtinformatienetwerken de dag van vandaag deze doelstellingen?

Het veiligheidsgevoel bij de burgers wordt sterk verhoogd in regio's waar een buurtinformatienetwerk werkzaam is. Er wordt ook bij deze burgers een toename in preventief gedrag vastgesteld. De BIN-leden zoeken samen naar een oplossing en willen samen een veiligere buurt garanderen en door een verhoogde waakzaamheid en opmerkzaamheid stijgt het veiligheidsgevoel. De leden beseffen dat het hen alleen maar ten goede komt om in een veiligere buurt te leven.

Daarmee aansluitend wordt de sociale cohesie ook versterkt. Daar er een voortdurende informatie-uitwisseling plaatsvindt staan de burgers in contact met elkaar, alsook met de politiediensten. De drempel om contact te zoeken met de politie gaat alsmeer en meer verlagen. De burger beseft dat de politie geen eiland meer is, zoals men ze vroeger vaak zag, maar dat ze slechts door een goede samenwerking samen tot een probleemoplossing kunnen komen.

Dankzij de oprichting van een buurtinformatienetwerk wordt de preventiegedachte ook meer verspreid en dit is ook een belangrijke doelstelling. Men maakt de burger bewust van het belang van criminaliteitspreventie door regelmatig preventieve tips door te communiceren.

Binnen een BIN is er een permanente informatie-uitwisseling tussen de lokale politie en de burgers. Een goede voorbereiding en organisatie zijn zeer belangrijk. Daarnaast is ook een constante evaluatie een voorwaarde om een BIN verder te laten evolueren en te laten groeien tot een sterke organisatie.

Algemeen kan ik besluiten dat de buurtinformatienetwerken in het algemeen een succesverhaal vormen, dit zowel op vlak van het veiligheidsgevoel, de samenhang in de buurt en de relatie tussen de politie en de burger. Jaarlijks nemen het aantal buurtinformatienetwerken toe dus op dat vlak ziet de toekomst er zeer gunstig uit.